

Un programa de ràdio fet per joves
obert a totes les veus de Vilamajor

INSTITUT
VILA
MA-
JOR

Premis
el CAC
a
l'escola
XVIII edició

Projecte de centre: *Sota la Mascareta*
Premis CAC. Edició VIII
Institut Vilamajor
Coordinadora del projecte:
Noèlia Aranda Morales
Març de 2021

Índex

1. Descripció de l'experiència i context educatiu.....	1
1.1 El funcionament de l'optativa des dels inicis.....	3
2. Objectiu de l'activitat.....	5
2.1 Millorar l'expressió tant escrita com oral.....	5
2.2 Practicar les diferents formes d'expressió oral i ampliar la riquesa lèxica.....	5
2.3 Treballar cooperativament.....	5
2.4 Apropar al context immediat del jovent la realitat que els envolta.....	6
3. L'equip de <i>Sota la Mascareta</i>.....	6
3.1 Valoració del professorat.....	7
3.2 Recursos utilitzats.....	8
4. Projecte transversal i interdisciplinari.....	8
4.1 Àmbit lingüístic.....	8
4.2 Àmbit de cultura i valors.....	9
4.3 Àmbit personal i social.....	10
4.4 Àmbit digital.....	10
5. Conclusions.....	10

1. Descripció de l'experiència i context educatiu

Des de fa dos cursos l'Institut Vilamajor, Ràdio Vilamajor, l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor, la Diputació de Barcelona i COMSOC - Comunicació Social sumem forces per fer endavant el projecte de ràdio als pobles de Vilamajor. Un projecte que es concreta amb una optativa de ràdio per alumnes de 3r d'ESO i que des del seu inici té un enfocament en l'aprenentatge i el servei, en aprendre a fer ràdio i en donar un servei al poble tocant temes d'especial interès. L'anterior curs, per exemple, es van fer dos programes, un tractava sobre l'emergència climàtica i l'altra sobre el moviment feminista.

El curs 2019-2020 la ràdio escolar de l'Institut Vilamajor, de Sant Pere de Vilamajor, es va reinventar. Arran de la crisi sanitària provocada per la Covid-19, i el conseqüent tancament de les aules, l'alumnat, tot i confinat, va seguir fent ràdio des de casa. Malgrat totes les dificultats humanes i tècniques que això comportava.

Aquest gir inesperat en la nostra societat va suposar una ràpida adaptació de l'optativa de ràdio. Tot i saber que era un projecte arriscat, amb força il·lusió, vam apostar per continuar amb els micròfons oberts amb la intenció que el nostre alumnat, des de casa, continués connectat amb la realitat que els envoltava i, més en concret, amb els sectors més afectats durant la pandèmia.

Així, doncs, des de març fins al juny es va erigir un nou projecte radiofònic: *Sota la mascareta*. Un nou programa de Ràdio Vilamajor que ha permès escoltar el batec del poble, les emocions de la seva gent i les seves múltiples formes d'expressar-se en un estat d'alarma. Ha estat un magazín divulgatiu,

d'actualitat local i comunitària a càrrec dels i les joves de l'Institut Vilamajor. Ha estat un espai de trobada per a totes les veïnes i veïns que malgrat el confinament han alçat la veu i l'han compartida via Whatsapp.

Així durant el curs 2019-2020 va tenir lloc la 2a edició de Ràdio InsVilamajor Sota la Mascareta: quatre programes, cadascun dels quals ha abraçat una temàtica diferent i ha permès obrir micròfons a diferents col·lectius de Sant Antoni i Sant Pere de Vilamajor. L'alumnat ha reflexionat sobre diferents drets que s'han vist afectats en aquests temps de pandèmia:

-Primer programa vam aprofundir en els drets dels infants just quan estava bullint la campanya *#nenesinensalcarrer*.

-Segon acte radiofònic ens vam centrar en el dret a la salut dedicat a les persones grans, a les residències i a la salut comunitària;

-En la tercera producció vam posar èmfasi en el dret a una vida digna de la mà de persones afectades laboralment pel confinament, del Sindicat del poble i de l'Ajuntament, per exemple.

-En el darrer programa els infants i els joves van donar el seu punt de vista parlant del seu propi confinament i del dret a l'educació.

Com veieu la participació ha estat múltiple i intergeneracional. S'han pogut escoltar les experiències i opinions de totes les edats. Fins i tot des de la Xarxa de Suport Mutu i la Biblioteca de Sant Antoni de Vilamajor han col·laborat amb una secció fixa. I hem rebut durant el confinament tot tipus de veus des del comerç local al personal sanitari, educadores socials, de diferents infants de la gent gran, etc.

1.1 El funcionament de l'optativa des dels inicis

En primer lloc, des de l'optativa de ràdio aprenem els secrets de la ràdio a partir de la lectura de butlletins informatius. Coneixem amb aprofundiment els diferents gèneres periodístics i escoltem exemples que ens serviran com a guia. Tot seguit, fem les primeres produccions, senzilles però.

En segon lloc, ens posem en context i visitem tant la ràdio del poble on s'emeten els nostres programes de ràdio com Catalunya Ràdio. **A partir d'aquí comença la nostra gran empresa construir uns programes de ràdio relacionats amb Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible (ODS), amb els objectius d'erradicar la pobresa, lluitar contra la desigualtat i la injustícia, i posar fre al canvi climàtic, entre altres.**

Durant el curs 2019-2020 i arran de la CoVid vam escollir alguns dels ODS més relacionats amb el context més proper a l'alumnat i més afectats per la pandèmia. En aquest punt vam distribuir les 4 ODS en diferents programes:

- a) Drets dels infants
- b) Dret a la salut (gent gran i residències)
- c) Dret a una vida digna
- d) La veu dels joves afectats pel confinament.

Un cop triat les ODS emetíem un programa cada 15 dies per la ràdio del poble, en aquest cas ràdio Vilamajor. Portàvem a terme un procés inicial en el qual tot l'alumnat de l'optativa per videoconferència podia dir la seva respecte al tema escollit, és a dir, elaboràvem una pluja d'idees i assignàvem unes tasques a cada grup de treball de l'optativa.

A continuació, comptàvem amb alguns alumnes de l'optativa i d'altres voluntaris de diferents nivells per locutar el guió o participar en diferents seccions, hem de tenir en compte que a les aules ens trobem amb diferents habilitats i destreses el que fèiem és que tots les practiquessin. No obstant això i, en ser uns programes excepcionals, locutava l'alumnat que se sentia preparat. Hem de remarcar, però, que després dels dos primers programes teníem un llarg llistat de voluntaris de diferents nivells que volien formar-hi part , tot i que això comportés més feina extra durant l'estat d'alarma.

El pas final era realitzar la tertúlia, butlletí informatiu... per videoconferència, és clar, una prova de so amb els locutors dels diferents seccions dels programes per acabar gravant el producte final.

Cada programa comptava amb **quatre seccions**:

- a) Butlletí informatiu
- b) L'entrevista
- c) La tertúlia
- d) La secció musical

Tot el treball de ràdio es desenvolupa supervisat pel grup **COMSOC** i el o la professora de l'optativa de ràdio, que van estar en contacte continu amb l'alumnat i establien dues reunions setmanals per videoconferència obert a tothom que volgués participar.

L'emissió dels programes es va concentrar entre els mesos d'abril i juny, al llarg dels quals s'emetia un programa mensualment d'una hora de durada per la [Ràdio Vilamajor](#). A més a més, es podien escoltar a posteriori a la pàgina web de l'emissora del poble.

2. Objectiu de l'activitat

Un programa fet per joves obert a totes les veus de

Vilamajor. El seu objectiu era i és:

2.1 Millorar l'expressió tant escrita com oral

El fet de jugar amb les paraules els ha fet adonar-se que no és el mateix escriure una narració que un text periodístic i, a més, oral i de la importància dels conceptes com la piràmide invertida o la repetició de la informació durant un programa radiofònic.

2.2 Practicar les diferents formes d'expressió oral i ampliar la riquesa lèxica

Entre ells i elles parlaven durant les videoconferències de quins entrebancs havien de superar. Uns explicaven que l'entonació i la velocitat lectora els costava molt. En canvi, d'altres tenien més dificultat en el fet de tallar i donar veu, si m'han respost una pregunta pensar en una altra al moment... I se n'adonaven que no era el mateix, aprenien els uns dels altres. Però tots destacaven la immediatesa amb què s'havia de fer.

2.3 Treballar cooperativament

Per mitjà de reunions virtuals, correus electrònic, ajudant-se entre ells i elles, en equip. És molt important per desenvolupar-se com a persones, dins d'una societat que aspira a ser millor, més solidària, més crítica i amb més valors com aquests! Tractem de treure la competitivitat per augmentar la cooperació en la societat,

perquè ens anirà millor, i això és el que han fet.

2.4 Apropar al context immediat del jovent la realitat que els envolta

Què ha fet que el projecte triomfi durant el confinament? És molt fàcil de respondre i sembla ja un tòpic, però el fet que estigui relacionat en el seu context, en el seu poble i amb la seva gent i, a més, coneixent les entitats que tenen a l'abast, els ha fet connectar i com que també havien d'indagar i veure sobre què volien parlar, era un producte seu que li donaven forma de mica en mica se'l feien seu. Aquest ha sigut el secret.

3. L'equip de Sota la Mascareta

L'equip fixe del programa estava format per: Cristina Gómez, directora de la Biblioteca de Sant Antoni de Vilamajor (SAV), amb una secció literària; i Clàudia González, educadora de COMSOC i Noèlia Aranda, docent de l'INS Vilamajor, que conjuntament acompanyen el treball dels joves de l'optativa; Damià Caro, membre de COMSOC, com a coproductor de l'espai i l'alumnat de l'optativa de ràdio (16 alumnes) i 6 alumnes d'altres nivells que participaven voluntàriament (5 estudiants de 4t d'ESO i una alumna de Batxillerat).

A més, també van participar les entitats locals de Vilamajor i multitud de veïns del poble, com ara la Xarxa de Suport Mutu, la Biblioteca, la directora de l'escola bressol municipal, la directora de la residència Can Sauleda, Clara Ariza, metgessa de Sant Celoni i veïna de Vilamajor, Maria Alonso, regidora de Benestar i Família de l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor; Anna Parera, militant del sindicat del poble, petits empresaris amb comerços al poble...

3.1 Valoració del professorat

Com no podia ser d'una altra manera el claustre de l'INS Vilamajor, sempre compromès amb els projectes del centre, es va engrescar a participar-hi i van començar a enviar notes de veu perquè s'emetessin durant el programa. En relació amb això, la professora en cap del projecte va sentir "*Sota la mascareta*", una implicació molt més gran de l'esperada pel que fa als alumnes, recordem que molt d'ells voluntaris i unes ganes de fer i voler fer que inclús presencialment no s'havien donat.

Els dissabtes era el dia de la ràdio Ins Vilamajor i més d'un 80% del claustre enviava un correu després del programa als participants de la comunitat educativa per felicitar l'equip i implicar-s'hi d'una o altra manera. Tots reservàvem aquella hora per poder gaudir una mica del nostre centre i era el moment de sentir-se a prop els uns dels altres, tot i romandre amb les portes tancades des del març.

La valoració per part del professorat sempre ha estat molt positiva, tal com ho constaten els buidatges dels indicadors d'avaluació que es fan servir en els formularis emplenats pel professorat responsable de cada centre. Els indicadors són:

- Grau d'assoliment dels objectius de l'activitat
- Relació entre els continguts de l'activitat i el nivell educatiu
- Grau d'eficiència en el desenvolupament de l'activitat
- Grau de satisfacció en el producte resultant

Els indicadors d'avaluació per part del professorat obtenen una mitjana d'un 90% d'assoliment.

3.2 Recursos utilitzats

En aquest cas els recursos utilitzats eren les plataformes per a realitzar les videoconferències i la gravació d'àudio amb el mòbil, ja que durant el confinament no vam poder comptar amb cap recurs de més qualitat, com ara l'estudi de ràdio de l'INS Vilamajor.

4. Projecte transversal i interdisciplinari

4.1 Àmbit lingüístic

Dimensió comprensió lectora

-Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls

-Competència 2. Reconèixer els gèneres de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'l

-Competència 3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement

Dimensió expressió escrita

-Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització

-Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística

-Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal

Dimensió comunicació oral

-Competència 7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals

-Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents -Competència 9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs .

Dimensió actitudinal i plurilingüe

-Actitud 1. Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.

-Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta

4.2 Àmbit de cultura i valors

Dimensió personal

Competència 1. Actuar amb autonomia en la presa de decisions i ser responsable dels propis actes

Dimensió interpersonal

- Competència 5. Mostrar actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences

Dimensió sociocultural

Competència 9. Analitzar críticament l'entorn (natural, científicotecnològic, social, polític, cultural) des de la perspectiva ètica, individualment i de manera col·lectiva

Competència 10. Realitzar activitats de participació i de col·laboració que promoguin actituds de compromís i democràtiques

4.3 Àmbit personal i social

Dimensió aprendre a aprendre

Competència 2. Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge

Competència 3. Desenvolupar habilitats i actituds que permetin afrontar els reptes de l'aprenentatge al llarg de la vida.

Dimensió participació

Competència 4. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera reflexiva i responsable.

4.4 Àmbit digital

Dimensió comunicació interpersonal i col·laboració

Competència 7. Participar en entorns de comunicació interpersonal i publicacions virtuals per compartir informació

Competència 8. Realitzar activitats en grup tot utilitzant eines i entorns virtuals de treball col·laboratiu

5. Conclusions

Sota la Mascareta, en resum, quatre programes i un alè d'aire fresc, en aquell estat d'alarma que mai havíem viscut ni professorat ni alumnat. Uns mesos força estranys que ens van unir per aconseguir un somni: continuar fent ràdio tot i el temps convuls que vivíem. Un projecte de centre que pensàvem no podria veure la llum. Però quan la base és sòlida, una espurna és suficient perquè tot s'arbori com la flama.